

RAPORT Z BADAŃ ANKIETOWYCH

„Postawy mieszkanek i mieszkańców Trzebinii wobec
migrantów oraz dezinformacji”

Realizator: Fundacja Czereda

Okres realizacji badania: listopad 2025 r.

w ramach projektu „Wspólnota faktów: Trzebinia mówi sprawdzam”

1. Wprowadzenie

Niniejszy raport prezentuje wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w ramach projektu „Wspólnota faktów: Trzebinia mówi sprawdzam”, realizowanego przez Fundację Czereda w okresie wrzesień–listopad 2025 r.

Badanie miało charakter diagnostyczno-ewaluacyjny i stanowiło pierwszy tego typu pomiar opinii publicznej na poziomie lokalnym w gminie Trzebinia.

2. Cele badania

Główne cele badania ankietowego obejmowały:

- diagnozę postaw mieszkanek i mieszkańców Trzebini wobec migrantów ze Wschodu,
- identyfikację zmian opinii w okresie realizacji projektu,
- ocenę zapotrzebowania na lokalne działania informacyjne i edukacyjne,
- rozpoznanie poziomu znajomości działań Fundacji Czereda oraz ich wpływu na opinie respondentów,
- zebranie danych stanowiących punkt odniesienia dla przyszłych badań porównawczych.

3. Metodologia badania

Badanie zostało przeprowadzone w listopadzie 2025 r. z wykorzystaniem metody ilościowej w postaci ankiety kwestionariuszowej. Zastosowana metodologia miała charakter diagnostyczny i ewaluacyjny.

Badanie miało charakter jednorazowego pomiaru i zostało zrealizowane w formie anonimowej, co miało na celu zwiększenie szczerości odpowiedzi oraz ograniczenie wpływu presji społecznej na deklaracje respondentów.

W badaniu udział wzięło 52 respondentów ($N = 52$). Dobór próby miał charakter niereprezentatywny i opierał się na dobrowolnym udziale osób dorosłych – mieszkanek i mieszkańców Trzebini. Ze względu na przyjęty sposób doboru próby, uzyskane wyniki nie mogą być uogólniane na całą populację gminy, jednak stanowią wartościowy materiał diagnostyczny, pozwalający na identyfikację dominujących tendencji i kierunków postaw.

Narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety opracowany przez zespół realizujący projekt (załącznik 1). Kwestionariusz składał się z 8 pytań zamkniętych oraz

jednego pytania otwartego. Wśród pytań zamkniętych zastosowano zarówno pytania jednokrotnego wyboru, jak i pytania oparte na pięciostopniowej skali Likerta.

Zakres tematyczny kwestionariusza obejmował w szczególności:

- ogólny stosunek respondentów do migrantów ze Wschodu,
- subiektywną ocenę zmian własnych opinii w ostatnich miesiącach,
- poziom zainteresowania tematyką migracyjną,
- zapotrzebowanie na lokalne działania informacyjne i edukacyjne,
- rozpoznawalność działań Fundacji Czereda oraz ocenę ich wpływu.

4. Charakterystyka respondentów

Badanie zostało przeprowadzone wśród mieszkank i mieszkańców Trzebini, którzy dobrowolnie wzięli udział w ankiecie. Uczestnikami badania były osoby dorosłe, a udział w nim miał charakter anonimowy.

Respondenci stanowili zróżnicowaną grupę pod względem doświadczeń życiowych, zainteresowań oraz poziomu styczności z tematyką migracji i przekazami medialnymi dotyczącymi tego zagadnienia. Badanie nie obejmowało szczegółowych zmiennych socjodemograficznych (takich jak wiek, płeć czy wykształcenie), w związku z czym charakterystyka badanej grupy opiera się na ogólnym opisie kontekstu uczestnictwa w badaniu, a nie na analizie struktury demograficznej.

Udział respondentów w badaniu nie był ograniczony wcześniejszym kontaktem z migrantami ani znajomością działań informacyjnych realizowanych na terenie gminy. W badanej grupie znalazły się zarówno osoby mające styczność z inicjatywami lokalnymi, jak i osoby, które wcześniej nie uczestniczyły w tego typu działaniach.

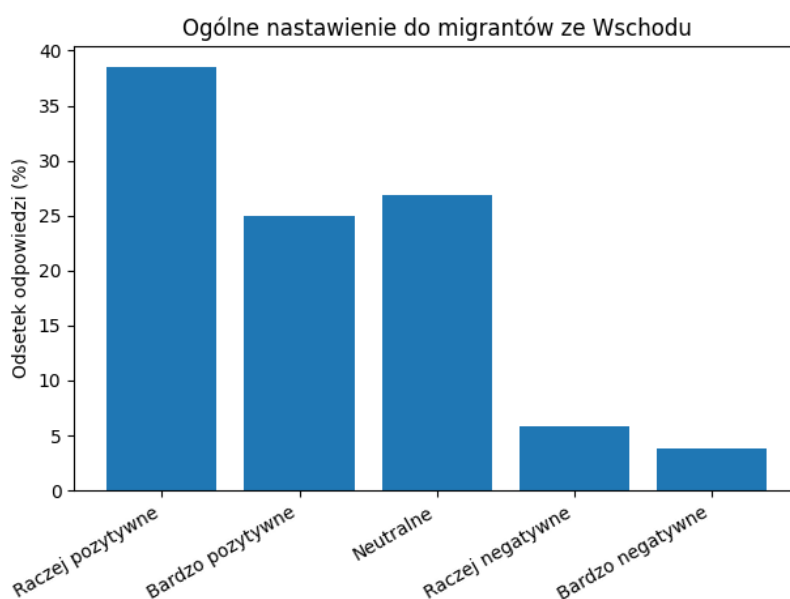
Charakterystyka respondentów stanowi tło interpretacyjne dla analizy wyników przedstawionych w kolejnej części raportu i pozwala osadzić uzyskane dane w kontekście lokalnej społeczności, przy jednoczesnym zachowaniu ostrożności interpretacyjnej wynikającej z przyjętej metodologii i liczebności próby.

5. Wyniki badań

Pytanie 1. Jak oceniają Państwo swoje ogólne nastawienie do migrantów ze Wschodu?

Analiza odpowiedzi wskazuje, że w badanej grupie dominują postawy pozytywne lub neutralne wobec migrantów ze Wschodu. Łącznie 63,5% respondentów zadeklarowało postawę pozytywną (odpowiedzi „raczej pozytywny” oraz „bardzo pozytywny”). Postawę neutralną wskazało 26,9% badanych. Odpowiedzi negatywne (zarówno „raczej negatywny”, jak i „bardzo negatywny”) stanowiły łącznie 9,6% wskazań.

Uzyskane wyniki wskazują, że w badanej grupie dominują postawy co najmniej neutralne, a wyraźnie negatywne nastawienie wobec migrantów ma charakter marginalny. Oznacza to, że społeczny klimat w badanej próbie nie jest zdominowany przez niechęć czy uprzedzenia, lecz raczej przez otwartość lub brak jednoznacznie ukształtowanej opinii. Taki rozkład postaw stwarza sprzyjające warunki dla działań informacyjnych i edukacyjnych, które mogą wzmacniać pozytywne narracje i przeciwdziałać radykalizacji postaw.

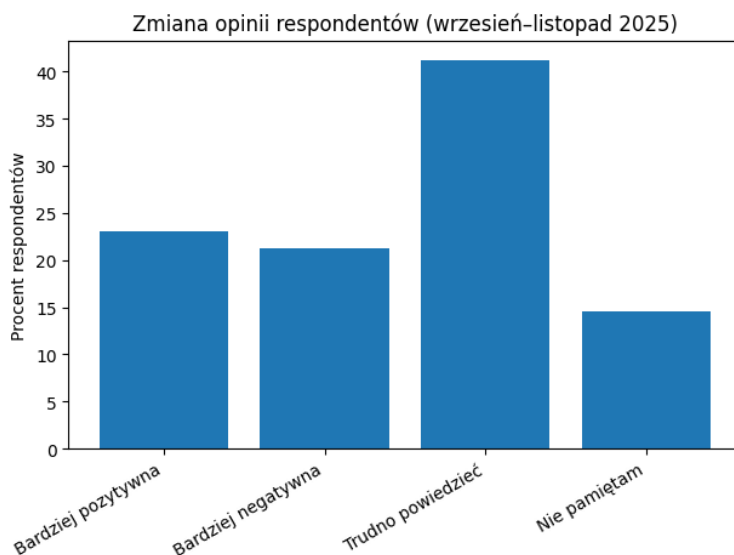
Pytanie 2. Jak oceniali je Państwo we wrześniu 2025 r.?

W przypadku pytania dotyczącego retrospektywnej oceny własnych opinii znaczna część respondentów (26,9%) wskazała odpowiedź „nie pamiętam”. Spośród pozostałych badanych 36,6% określiło swoją wcześniejszą opinię jako pozytywną, 13,5% jako neutralną, natomiast 19,2% jako negatywną.

Wysoki odsetek odpowiedzi „nie pamiętam” sugeruje, że dla istotnej części respondentów temat migracji nie był wcześniej przedmiotem świadomej refleksji ani trwałych ocen. Jednocześnie niemal co piąta osoba deklaruje, że jej wcześniejsza opinia była negatywna, co wskazuje na potencjalne pole do zmiany postaw. Wyniki te potwierdzają, że opinie dotyczące migrantów mogły mieć charakter słabo ugruntowany i podatny na wpływ bieżących przekazów medialnych lub działań informacyjnych.

Pytanie 3. Czy od września do listopada 2025 r. Państwa opinia uległa zmianie?

Odpowiedzi na to pytanie wskazują na zróżnicowane deklaracje respondentów. Zmianę opinii na bardziej pozytywną zadeklarowało 23,1% badanych, natomiast 21,2% wskazało zmianę na bardziej negatywną. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby, które nie potrafiły jednoznacznie ocenić, czy ich opinia uległa zmianie (41,2%). Pozostali respondenci deklarowali brak zmiany stanowiska.

Rozkład odpowiedzi wskazuje na dużą płynność i niepewność w zakresie samooceny własnych postaw. Znaczny odsetek osób niezdecydowanych może świadczyć o braku jasno zdefiniowanych poglądów lub o trudnościach w uchwyceniu procesów zmiany opinii w krótkiej perspektywie czasowej. Jednoczesna obecność zmian zarówno w kierunku pozytywnym, jak i negatywnym pokazuje, że opinie respondentów są podatne na różnorodne bodźce informacyjne, co podkreśla znaczenie jakości i wiarygodności przekazywanych treści.

Pytanie 4. W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani z poniższymi stwierdzeniami?

Pytanie czwarte miało na celu pogłębioną diagnozę postaw respondentów wobec migrantów poprzez ocenę trzech stwierdzeń w pięciostopniowej skali Likerta (1 – zdecydowanie się nie

zgadzam, 5 – zdecydowanie się zgadzam). Zastosowanie tego typu pytania pozwoliło na uchwycenie nie tylko ogólnego kierunku opinii, lecz także stopnia ich natężenia.

a) Migranci pozytywnie wpływają na lokalną społeczność

Analiza odpowiedzi wskazuje, że 42,3% respondentów wyraziło wysoki poziom zgody ze stwierdzeniem (oceny 4–5), natomiast 36,5% zajęło stanowisko neutralne (ocena 3). Niski poziom zgody (oceny 1–2) zadeklarowało 21,2% badanych.

Uzyskany rozkład odpowiedzi sugeruje umiarkowanie pozytywną percepcję wpływu migrantów na społeczność lokalną. Jednocześnie znaczny udział odpowiedzi neutralnych może świadczyć o braku bezpośrednich doświadczeń lub niewystarczającym poziomie wiedzy na temat realnych skutków migracji w kontekście lokalnym. Z perspektywy ewaluacyjnej wskazuje to na zasadność dalszych działań informacyjnych opartych na konkretnych przykładach i faktach odnoszących się do sytuacji w Trzebini i regionie.

b) Obecność migrantów wiąże się z zagrożeniem

W przypadku tego stwierdzenia odpowiedzi respondentów miały bardziej zrównoważony charakter. Brak zgody ze stwierdzeniem (oceny 1–2) zadeklarowało 38,5% badanych, stanowisko neutralne zajęło 30,8%, natomiast 30,7% respondentów wyraziło zgodę (oceny 4–5).

Taki rozkład odpowiedzi wskazuje na współwystępowanie postaw otwartych oraz obaw i niepewności. Z ewaluacyjnego punktu widzenia wynik ten należy interpretować jako przejaw ambiwalencji postaw – część mieszkańców nie postrzega migrantów jako zagrożenia, jednak istotna grupa pozostaje podatna na narracje lękowe. Podkreśla to znaczenie działań przeciwdziałających dezinformacji oraz wzmacniających poczucie bezpieczeństwa poprzez rzetelną informację.

c) Chciał(a)bym lepiej rozumieć sytuację migrantów

Zdecydowana większość respondentów (65,4%) wyraziła wysoki poziom zgody ze stwierdzeniem (oceny 4–5). Odpowiedzi neutralne stanowiły 25,0%, natomiast niski poziom zgody (oceny 1–2) zadeklarowało jedynie 9,6% badanych.

Wyniki te jednoznacznie wskazują na silną potrzebę pogłębiania wiedzy i lepszego rozumienia sytuacji migrantów wśród mieszkańców Trzebini. Z perspektywy ewaluacyjnej stanowi to kluczowe uzasadnienie dla kontynuowania i rozwijania działań informacyjno-edukacyjnych realizowanych w ramach projektu, które odpowiadają na realne potrzeby poznawcze społeczności lokalnej.

Pytanie 5. Czy zna Pan/Pani działania Fundacji Czereda?

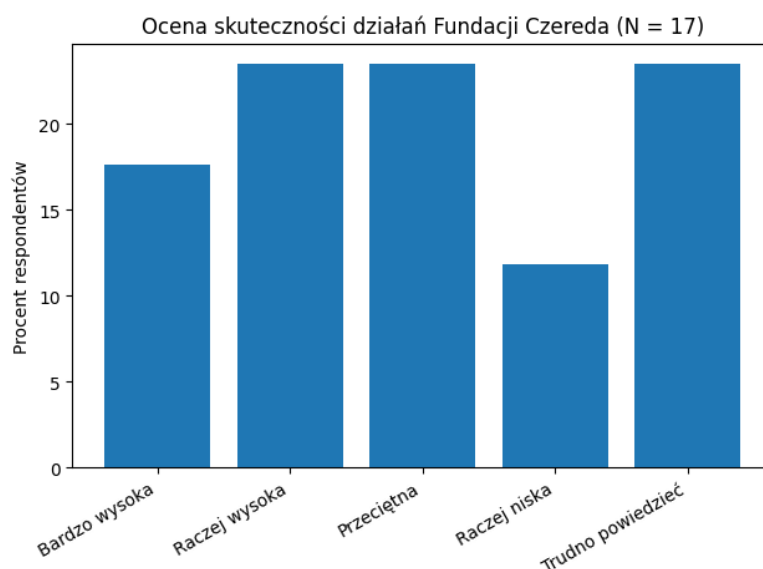
Znajomość działań Fundacji Czereda zadeklarowało 32,7% respondentów. Pozostała część badanych nie miała wcześniejszego kontaktu z inicjatywami realizowanymi przez Fundację.

Uzyskane dane pozwalają na wyodrębnienie dwóch grup respondentów: osób znających działania Fundacji oraz osób, które nie miały z nimi styczności.

Pytanie 6. Jak oceniają Państwo skuteczność działań Fundacji Czereda?

(pytanie skierowane wyłącznie do osób, które zaznaczyły odpowiedź „tak, dobrze znam” lub „coś słyszałem/am”, N = 17)

Wśród respondentów deklarujących znajomość działań Fundacji Czereda dominują oceny pozytywne. Łącznie 64,6% badanych oceniło skuteczność działań jako wysoką lub bardzo wysoką, w tym 23,5% wskazało ocenę „raczej wysoką”, a 17,6% – „bardzo wysoką”. Ocenę przeciętną zadeklarowało 23,5% respondentów. Oceny negatywne miały charakter marginalny – 11,8% badanych wskazało ocenę „raczej niską”. Jednocześnie 23,5% respondentów zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Rozkład odpowiedzi wskazuje, że działania Fundacji są w większości postrzegane jako skuteczne przez osoby, które miały z nimi styczność. Znaczący udział ocen przeciętnych oraz odpowiedzi „trudno powiedzieć” może jednak świadczyć o pośrednim lub długofalowym charakterze oddziaływania tych działań, a także o potrzebie dalszego wzmacniania ich widoczności i komunikowania efektów.

Pytanie 7. Czy działania Fundacji wpłynęły na opinię o migrantach?

(pytanie skierowane wyłącznie do osób deklarujących znajomość działań Fundacji, N = 17)

Wśród respondentów znających działania Fundacji Czereda ponad połowa (52,9%) zadeklarowała pozytywny wpływ tych działań na własną opinię. 41,2% badanych nie

potrafiło jednoznacznie ocenić ich wpływ. Nie odnotowano odpowiedzi wskazujących na wpływ negatywny.

Pytanie 8. Czy lokalne działania informacyjne o migrantach są potrzebne?

Zdecydowana większość respondentów (82,7%) zadeklarowała chęć udziału w podobnych działaniach w przyszłości. Brak zainteresowania wyraziło 17,3% badanych.

Deklaracje te wskazują na wysoki poziom otwartości na dalsze inicjatywy informacyjno-edukacyjne.

Pytanie otwarte – Uwagi

W odpowiedziach na pytanie otwarte respondenci rzadko formułowali rozbudowane komentarze. Pojawiła się jednak sugestia wskazująca na potrzebę organizowania większej liczby spotkań informacyjnych. Choć liczba odpowiedzi była niewielka, wskazuje ona na konkretne oczekiwania części badanych wobec form działań lokalnych.

7. Ograniczenia badania

Przy interpretacji wyników badania należy uwzględnić jego kontekst realizacyjny oraz przyjęte rozwiązania metodologiczne. Badanie miało charakter jednorazowego pomiaru, co oznacza, że uzyskane dane odnoszą się do konkretnego momentu czasowego i nie pozwalają na bezpośrednie wnioskowanie o trwałości obserwowanych postaw.

Zakres badania opierał się na deklaracjach respondentów, które mogły być w pewnym stopniu kształtowane przez aktualne przekazy medialne, kontekst społeczny lub indywidualny poziom refleksji nad poruszaną tematyką. W związku z tym odpowiedzi nie muszą w pełni odzwierciedlać trwałych przekonań badanych, lecz raczej ich aktualne oceny i odczucia.

Dodatkowym ograniczeniem jest stosunkowo niewielka liczebność próby, która wpływa na możliwość prowadzenia pogłębionych analiz porównawczych oraz różnicowania wyników pomiędzy poszczególnymi podgrupami respondentów. Z tego względu uzyskane rezultaty należy traktować jako materiał diagnostyczny, przydatny przede wszystkim do analizy tendencji i kierunków postaw.

Badanie nie obejmowało szczegółowych danych socjodemograficznych, co ogranicza możliwość interpretacji wyników w odniesieniu do wieku, płci czy poziomu wykształcenia respondentów. Jednocześnie takie rozwiązanie sprzyjało zwiększeniu anonimowości badania i mogło pozytywnie wpłynąć na szczerść udzielanych odpowiedzi.

8. Wnioski

Przeprowadzone badanie ankietowe dostarcza informacji na temat postaw części mieszkanek i mieszkańców Trzebini wobec migrantów oraz odbioru lokalnych działań informacyjnych realizowanych przez Fundację Czereda. Ze względu na przyjętą metodologię, wyniki należy traktować jako materiał diagnostyczny, pozwalający na identyfikację pewnych tendencji, a nie jako pełny obraz postaw całej społeczności lokalnej.

Analiza odpowiedzi wskazuje, że w badanej grupie przeważają postawy neutralne i pozytywne wobec migrantów ze Wschodu, natomiast deklaracje jednoznacznie negatywne występują rzadziej. Jednocześnie znaczna część respondentów nie formułuje jednoznacznych ocen, co sugeruje, że opinie dotyczące migracji nie są w pełni ukształtowane i mogą mieć charakter sytuacyjny lub zależny od bieżących przekazów informacyjnych.

Porównanie aktualnych deklaracji z retrospektywną oceną opinii z września 2025 r. pokazuje, że część respondentów postrzega zmianę własnych postaw, jednak duży odsetek odpowiedzi „nie pamiętam” oraz „trudno powiedzieć” wskazuje na ograniczoną świadomość procesów zmiany opinii. Może to świadczyć zarówno o niskim stopniu zaangażowania w temat, jak i o trudności w uchwyceniu zmian postaw w krótkim przedziale czasowym.

Odpowiedzi na pytania pogłębione ujawniają współistnienie otwartości oraz obaw wobec obecności migrantów. Z jednej strony respondenci relatywnie często deklarują zainteresowanie lepszym zrozumieniem sytuacji migrantów, z drugiej – część badanych wiąże ich obecność z poczuciem zagrożenia lub nie potrafi jednoznacznie ocenić jej skutków. Taki rozkład odpowiedzi wskazuje na ambiwalentny charakter postaw i brak spójnej narracji dominującej w badanej grupie.

Wyniki dotyczące znajomości i oceny działań Fundacji Czereda pokazują, że jedynie część respondentów miała z nimi bezpośredni lub pośredni kontakt. Wśród tych osób przeważają oceny pozytywne, a ponad połowa badanych deklaruje, że działania Fundacji miały wpływ na ich opinię o migrantach. Jednocześnie obecność ocen neutralnych oraz odpowiedzi „trudno powiedzieć” sugeruje, że oddziaływanie tych działań może mieć charakter stopniowy i nie zawsze jest przez odbiorców jednoznacznie identyfikowane.

Deklarowana przez większość respondentów potrzeba lokalnych działań informacyjnych oraz zainteresowanie dalszym udziałem w tego typu inicjatywach wskazują, że istnieje zapotrzebowanie na rzetelne informacje i możliwość pogłębiania wiedzy w tym obszarze. W świetle uzyskanych wyników działania informacyjno-edukacyjne realizowane na poziomie lokalnym mogą pełnić funkcję porządkującą wiedzę oraz wspierającą bardziej świadome formułowanie opinii, bez przesadzania o ich jednoznacznym kierunku.

ANKIETA DOTYCZĄCA POSTAW WOBEC MIGRANTÓW ZE WSCHODU ORAZ DZIAŁAŃ FUNDACJI CZEREDA

Cel ankiety: Pozyskanie opinii mieszkanek i mieszkańców Trzebini o migrantach ze Wschodu oraz ocena działań Fundacji Czereda.

Ankieta jest anonimowa.

Wśród osób, które ją wypełnią, zostaną rozlosowane **bony książkowe**.

Aby wziąć udział w losowaniu, można na końcu ankiety podać **adres e-mail** (nie będzie on łączony z odpowiedziami).

1. Jak oceniają Państwo swoje ogólne nastawienie do migrantów ze Wschodu?

- ☐ Bardzo pozytywne
- ☐ Raczej pozytywne
- ☐ Neutralne
- ☐ Raczej negatywne
- ☐ Bardzo negatywne

2. Jak oceniali je Państwo we wrześniu 2025 r.?

- ☐ Bardzo pozytywne
- ☐ Raczej pozytywne
- ☐ Neutralne
- ☐ Raczej negatywne
- ☐ Bardzo negatywne
- ☐ Nie pamiętam

3. Czy od września do listopada 2025 r. Państwa opinia uległa zmianie?

- ☐ Bardziej pozytywna
- ☐ Bardziej negatywna
- ☐ Bez zmian
- ☐ Trudno powiedzieć

4. W jakim stopniu zgadzają się Państwo ze stwierdzeniami (1–5)?

a) Migranci pozytywnie wpływają na lokalną społeczność.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

b) Obecność migrantów wiąże się z zagrożeniem.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

c) Chciał(a)bym lepiej rozumieć sytuację migrantów.

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐

5. Czy znają Państwo działania Fundacji Czereda?

☐ Tak, dobrze znam

☐ Coś słyszałem/am

☐ Nie znam

*6. Jak oceniają Państwo skuteczność działań Fundacji?

(Tylko jeśli w pytaniu 5 zaznaczono „Tak” lub „Coś słyszałem/am”)

☐ Bardzo wysoką

☐ Raczej wysoką

☐ Przeciętną

☐ Raczej niską

☐ Bardzo niską

☐ Trudno powiedzieć

*7. Czy działania Fundacji wpłynęły na opinię o migrantach? (Tylko jeśli w pytaniu 5 zaznaczono „Tak” lub „Coś słyszałem/am”)

☐ Bardziej pozytywna

☐ Bardziej negatywna

☐ Bez wpływu

☐ Trudno powiedzieć

8. Czy lokalne działania informacyjne o migrantach są potrzebne?

☐ Zdecydowanie tak

☐ Raczej tak

☐ Raczej nie

☐ Zdecydowanie nie

9. Uwagi lub sugestie (opcjonalnie):

.....

.....

.....

.....